

'DOE HEN BINNENGAAN IN UW RUST EN VREDE'

ALLERZIELEN

DATUM **2 november 2020**

VOORGANGER **Jan Groot**

EERSTE LEZING **Job 19, 23-27a**

EVANGELIE **Johannes 17, 24-26**

OVERWEGING

Wij vieren samen Allerzielen. De hele dag was onze kerk open voor een "Ode aan de doden". Tientallen mensen hebben hier door de dag heen in een ruimte van stilte en gebed op kleine stukken leisteen namen geschreven van dierbare overledenen of andere treffende woorden.

Menigeen zal juist dezer dagen naar een begraafplaats zijn gegaan voor een groet, een gebed.

Wij gedenken hier onze doden, die van het afgelopen jaar, maar in hen ook alle andere gestorvenen die bij ons horen, 'de grote menigte die niemand tellen kan'. En op een dag als deze is er ook het besef dat de dood op tal van manieren bij ons kan binnenkomen. Ik denk aan de slachtoffers van brute terreur zoals in die kerk in Nice, aan de Corona-doden, die van het verkeer of van natuurgeweld.

Zoveel en meer soorten van sterven van mensenkinderen.

Iemand zei vandaag: *'nu zit ik naast de leegste stoel die er bestaat'*.

We zeggen tegen elkaar, als we het kunnen, *hoe het is* om verliezer te zijn, om iemand verloren te hebben die onlosmakelijk met ons verbonden is.

We noemden daarstraks dertig namen, evenzovele gezichten, herinneringen, schrijnende pijn misschien.

Soms is de dood een *wrede inbreker* die een lief iemand bruut met zich meeneemt, na een kort of langer ziekbed of ineens, pardoos,

soms is de dood een *welkome gast*;

als het leven al helemaal geleefd is, en de dagen lang en zwaar zijn geworden, doet het sterven ons even opschrikken maar komt al gauw ook de dankbaarheid:

'het is goed zo, meer lijden en getob is hem, is haar bespaard gebleven'.

Maar het missen is er vaak niet minder om, de stoel blijft erg leeg.

Wat we hier doen, deze avond, is samenkomen met lotgenoten, juist in de kerk.

En wat we dan vanouds op Allerzielen vooral doen is:

voor onze doden bidden tot God.

'Doe hen binnengaan, God,
in uw rust en vrede',

'koester hun namen,
dat zij geborgen zijn bij U',

'geef hen de eeuwige rust,
en het eeuwig licht verlichte hen'.

Dat soort bidden voor onze doden gebeurde al bij hun uitvaart, heel intens, hier in de kerk, rond het open graf, in de laatste momenten in het crematorium. Maar vandaag herhalen we het, verdiepen we het; wij verbinden ons gebed met dat van anderen voor hún doden.

Is dat dan nodig, dat bidden voor onze doden? Hebben zij dat nodig?
Nee natuurlijk.

God weet wie ze zijn, al hun namen staan geschreven in Gods hand, God weet al lang wat onze doden nodig hebben, (als je dat al zo heel menselijk kunt zeggen: 'nodig hebben'). Ze hebben ons gebed niet nodig om dichterbij God te komen. En wat moeten overledenen dan die niemand hebben die voor hen bidt? Hoe oneerlijk zou dat zijn!

Het is misschien veeleer omgekeerd. Wij hebben dat bidden-voor-de-doden zélf nodig, van binnen, voor meer vrede, om meer rust voor onze ziel te vinden. Wij zijn het zelf die dat nodig hebben, dat bidden voor hen haast vanzelf, ook dát kan ervan komen als je van iemand houdt. Dat bidden voor hen helpt ons om gaandeweg bij onszelf meer ruimte te scheppen, berusting misschien, vertrouwen? Soms moeten die ruimte en nieuw vertrouwen van heel diep, van heel ver komen, omdat er nog scherven liggen, losse eindjes van oud zeer.

Dit is het moment om Job erbij te roepen. Zijn verhaal in de bijbel is heel indrukwekkend. Job is een rechtvaardige, een goede mens, die wordt getroffen door ramp na ramp, noem maar op. Hij wordt er wanhopig van en zijn godsgeloof komt er flink van onder druk te staan. Er komen vrienden op bezoek. Wat is het kostbaar dat wanneer je – hoe dan ook verslagen bent, dat er dan nabije mensen zijn die je niet vergeten en zich je drempel over wagen. De vrienden praten met Job en beginnen hele redeneringen om een verklaring te vinden voor zijn lijden. Het móet wel een straf van God, 'God beloont het goede, en straft het kwade'. Zo eenvoudig zit het in elkaar. 'Job, je móet wel gezondigd hebben, kan niet anders'. Wat een heilloos godsbeeld is dat, wat een onmenselijke, goddeloze logica.

Maar ze krijgen er Job niet mee van zijn stuk. We hoorden het. Job wil met grote letters opgeschreven zien wat hem overeind houdt; hij wil het zelfs voor altijd in een rotst gebeiteld hebben: 'God lééft, zo geteisterd als ik ben zal ik God zien, met eigen ogen zal ik Hem zien'.

Job heeft de eeuwen door veel lotgenoten gehad, geslagen mensen, vrouwen, mannen, oud en jong. En voor velen van hen was en is God hun toevlucht, hun rots, ín en ondanks alles. Vandaar ons bidden vandaag.

‘Laat onze dierbare binnengaan
in úw oord van rust en vrede’

Vraag niet naar het waar en hoe van dat ‘oord’. Noem het ‘paradijs’, noem dat oord ‘de hemel’.

Maar weet wel: ‘*Hemel*’ is niet een plaats ergens in het heelal of buiten de tijd, met een deur waarop je kan kloppen, en Petrus is de portier.

Dat zijn mensenbeelden om het onzeglijke toch uit te stotteren, er vanuit te kunnen leven.

Hemel is een ander woord voor God, voor de bijzondere vorm van verbondenheid-in-God, die, zo geloven we, onze uiteindelijke toekomst is: *God, alles-in-allen*.